

S kin Tt Mu Thân là cuc Tng tin công và vn ng qun chúng ni dy chim chính quy n vào dp Tt Mu Thân nm 1968 ca Quân i Nhân dân Vit Nam và Quân Gii phóng min Nam Vit Nam trên hu ht lãnh th ca Vit Nam Cng hòa. ây là mt trong nhng chin dch quân s ln nht và có mt vai trò và h qu mang tính bc ngot trong Chin tranh Vit Nam. Trong bi cnh chung ó chin dch Mu Thân Hòa Vang-à Nng din ra nh sau:

1. Bi cnh lch s

Nhng nm 1966-1967, quân i M ã hoàn toàn sa ly trong cuc chin tranh Vit Nam. Quân i M không th bình nh c min Nam Vit Nam, cng không th rút quân v nc. Th gii và chính ni b nhân dân M phn i chin tranh ti Vit Nam ngày càng mn m, quy t lit. Nm ly thi c này, B Chính tr ã quy t nh ánh mt trn gây ting vang ln "Mt cú p ln tung tóa ra các kh nng chính tr" (Lê Dun). Chin dch Mu Thân nm 1968 ã c quy t nh nh th to bc ngot ln trong chin tranh, buc M phi xung thang, i ti àm phán.

Bng sc mn m ca chính nga, quân và dân min Nam ã làm tht bi hai cuc phn công chin lc mùa khô 1965 - 1966 và 1966 - 1967 ca M - ngy. Hai gng tìm "tìm dit" và "bình nh" b b gây. Ta ã làm ch và gi vng vùng gii phóng, làm ch áp sát các th trn, th xã, thành ph và lc lng chính tr ca ta còn ln mn hn bao gi ht. Trc xu th ó, Trung ng quy t nh chin lc ánh vào ô th. Thng v Khu y 5 quy t nh hp nht Qung à và à Nng thành c khu Qung à; sp xp à Nng thành 3 qun, chia Hòa Vang thành 3 khu trc thuc c khu và chun b cho chin dch Mu Thân 1968 theo ch th ca p trên.

1. Công tác chun b

chun b cho chin dch Mu Thân 1968, c Khu y Qung à (lúc này à Nng thuc Qung à) ã ban hành và trin khai Ngh quy t Quang Trung (vi hàm ý thc hin cuc hành quân thn tc ca Quang Trung) n tng c s. to iu kin cho lc lng ni dy trong lòng Thành ph à Nng, c Khu y ch trng a mt b phn cán b, ng viên 2 huyn Hòa Vang và in Bàn vào Thành ph xây dng các c s bên trong. Thi gian này, nhân dân Qung à dù vùng b chim hay vùng t do u ra sc óng góp sc ngy, sc ca cho chin dch. Hng êm, hàng ngàn thanh niên nam n i lao công ti n; các c s bên trong vn ng nhân dân góp tin, vàng nhm mua lng thc,

thực phẩm, thực mìn, xăng dầu... ra vùng căn cứ phục vụ cho chiến dịch, tuyên truyền, vận động và tổ chức nhân dân cùng lực lượng vũ trang, hệ thống, phát động phong trào mặt trận ngày càng nhiều hơn, vì khu vực "Thiếu - Không", không gì không thể".

Nhiệm vụ của thị trấn Hòa Vang nhận nhiệm vụ vận chuyển vũ khí từ căn cứ vào Thành phố. Bà con giữ súng, nòng vào các bao than cũ, bỏ vào rựa búa, gậy, tay chèo, mũi khu vực có ban quân lực lượng, đội vũ trang, các nhà ươm sản phẩm nuôi giữ vũ trang binh học chuyên giữ vũ khí, thành lập đội cung cấp chuyên lo việc vận chuyển thực phẩm trong nhân dân đi qua các chốt gác của Mặt trận, ngày thì các căn cứ Thành phố và nòng các vũ khí tại thị trấn và khu vực.

Ngày khi chiến tranh, ta tiến hành công tác vận động tranh chấp chính trị, xây dựng bộ máy chính quyền, chỉ huy lực lượng vũ trang tranh chấp chính trị tại thành phố xung quanh, thôn, hợp chi đội, chi bộ phân biệt mặt trận khi chiến tranh, ghép quân chúng của hệ thống phát động thành thị trấn, trung đội, tiểu đội. Theo kế hoạch, lực lượng vũ trang này di chuyển từ vùng nông thôn tiến vào, trong đó lực lượng vũ trang xung kích tiến vào nông thôn chia làm 3 cánh quân và chia thành 6 mũi có trang bị súng, dao, mác, gậy vào Thành phố vì 3 nhiệm vụ: Khi chiến tranh, binh vận và vũ trang tác chiến trên thị trấn.

Sáng ngày 31/12/1967, ngày cuối cùng của năm, Ủy ban Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam ra Quyết định thành lập Thủ tướng Chính phủ mới là Phạm Văn Đồng. Bài thơ "Toàn thắng là của ta" ghi âm vào băng phát lúc Giao thừa, là hiệu lệnh của cuộc Tổng công kích.

1. Chiến dịch chiến tranh Muôn Thân Hòa Vang

Úng vào lúc 2 giờ 20 phút ngày 31/1/1968, toàn bộ lực lượng vũ trang công bố vào các căn cứ của chiến tranh trên toàn thành phố gồm: Sân bay Nội Bài, Sân bay Hòa Vang, trận địa pháo Thanh Vinh, Trung kho hàng của Bà Trưng, kho xăng Liên Chiểu, chim mìn trong 3 căn cứ của Mặt trận trên núi Phụng Ảnh sát khu vực ra-a, khu thông tin, làm tê liệt hệ thống thông tin liên lạc của Mặt trận phía tây Hòa Vang, lực lượng vũ trang chốt tại Đồi Hi Văn, Tiểu đoàn công 87 hợp tác tấn công và các vũ khí của chiến tranh Đồi Hi Văn, diệt 2 tiểu đội của Mặt trận, ngày, phá hủy 6 giàn tên lửa, làm chết 1 ngày đêm ngòi nổ. Sau đó, lực lượng vũ trang này pháo kích 2 lần vào sân bay Xuân Thiều phá hủy 11 trực thăng và nhiều phương tiện chiến tranh của Mặt trận.

Nhìn chung ta đã đánh mạnh vào các mục tiêu ngoại vi, nhưng, mũi công chính đánh vào Thành phố quân ta đã gặp nhiều khó khăn và bị tổn thất nặng.

Khu III Hòa Vang là hướng tấn công chính của lực lượng vũ trang chính trị tiến vào thành phố, trung đội 1 thực hiện 1 căn cứ tiểu đoàn và 1 trung đội của Khu III, Hòa Vang vượt qua sông, trực tiếp quân chủ lực tuyến gần chiến tranh, tiến vào im quân tại khu vực chùa Bà Trưng (Hòa Cường). Bộ phận này có 57 chiến sĩ. Khi pháo binh của ta di chuyển pháo vào sân bay Nội Bài phát lệnh Trung đội công và di chuyển, 57 chiến sĩ đã dũng cảm vượt qua các rào chắn vũ trang vào sân bay quân đoàn I, chốt giữ mặt trận tại trung đội này, và đánh chặn và chốt lực lượng vũ trang và im quân khi chiến tranh của ta tiến vào Thành phố.

Các cánh quân khi chiến tranh của nhân dân ta tiến hành ở Bàn và Hòa Vang, các trung đội lập nhân dân, có các căn cứ, phân đội, thiếu niên, tay cầm súng, tay cầm gậy, nòng nòng, mũi hòng kéo vào Hòa Vang vì 7.400 quân chúng, phân thành 15 tiểu đội, trong đó 8 tiểu đội xung kích gồm 2.700 nòng viên, cán bộ, du kích và quân chúng cách mạng (trang bị súng, lựu đạn). Úng vào lúc ta pháo kích vào sân bay Nội Bài, 8 tiểu đội xung kích của ta vượt qua nhiều phương tiện của địch tại Trung Lộ.

Ngày 5 giờ ngày 31/1/1968 khi có lệnh vượt sông vào thành phố, các cách mạng Hòa Cường đã huy động 100 chiếc thuyền và 3 căn cứ quân khi chiến tranh qua sông nhưng bị quân địch đóng chốt chặn lực lượng của ta ở sông, nhiều căn cứ của ta. Hai tiểu đội xung kích của ta chuyển hướng tấn công vào chốt chặn của địch làm chúng hoảng sợ tháo chạy, ta bắt 15 tên địch, tay và đánh chìm bộ phận của quân địch tại cầu Vĩnh An làm tin công vào thành phố, du kích bắn rì mìn máy bay trinh sát, bắn chốt gác bắn chày tán lòn. Im quân khi chiến tranh làm chết bộ phận của địch và

tin ti chim lnh p chin lc Hòa Cng, ti ây ta ã bt c 35 t, ngy, ng thi t chc mít tinh phát ng qun chúng ni dy.

Khu II Hòa Vang, huy ng c 6.000 ngi chia làm hai b phn, 3.000 qun chúng xung kích vào trc ni thành nhng b hoãn li ch lnh, còn li 3.000 ngi phía sau ang tp kt ng Túy Loan-Cm L quay v phn kích vào qun I Hiu c, ánh sp nhà hành chính, cnh sát, t cháy kho v khí, n dc và hàng chc tên ch. Sau mt ngày lc lng rút ra ngoài tn v các a phng.

Hng Khu I Hòa Vang, cuc u tranh quyêt lit din ra ti th trn Nam Ô, sau ó mt lc lng vt sông Thy Tú tin vào thành ph. Trc khí th hng hc ca quân và dân ta, bn M ã bn xi x vào i hình qun chúng, ông Nguyn Bá Hiu (thôn Xuân Thiu) cm c i u ã hy sinh ti ch. Trc tình hình ó, lc lng v trang va ánh tr ch, va a mt b phn qun chúng vào bên trong th trn ni dy t chc biu tình, th uy cùng vi lc lng v trang truy bt t ngy. Nhân dân ã làm ch c mt ngày, sau ó ch dùng ha lc liên tc bn vào th trn Nam Ô, lc lng qun chúng buc phi rút ra nhng bn t ngy vn không dám quay tr li th trn Nam Ô trong mt thi gian.

Iu áng tic là do "gi G" thay i, do hai lc lng quân s và chính tr không phi hp cht ch, li b ch phát hin, mt yu t bt ng nên cuc tng tin công và ni dy Tt Mu Thân 1968 à Nng không t yêu cu nh ã nh, các cánh quân khi ngha vùng cát Hòa Vang - in Bàn, Khu I, Khu II và Khu III - Hòa Vang, vùng A và B ca Huyn in Bàn ã tin vào à Nng theo các hng ã phân công song u b ch phát hin và chn li, ch iu hai Tiu oàn 21 và 59 bit ng quân, Tiu oàn 3 ca Trung oàn 57 cùng 4 xe tng t chc phn kích chim li s ch huy quân oàn I.

1. Kt qu chung trên mt trn Qung à

Chin dch Xuân Mu Thân, quân và dân ta ti chin trng Qung à ã loi khi vòng chin u 5.531 tên ch, trong ó có 1.849 tên M và 438 tên lính ánh thuê i Hàn, phá hy và bn ri 192 máy bay các loi, ánh cháy 40 xe tng và xe bc thép, phá hy 49 khu pháo và kho hàng ca ch... Thng li trong Xuân Mu Thân 1968 là ta ã giáng mt òn quyêt nh làm phá sn chin lc "Chin tranh cc b" ca quc M; buc chúng, dù ngoan c và dù còn gây cho ta nhieu khó khn nhng a phi bt u quá trình xung thang chin tranh, bt u rút quân M v nc, chuyñ chin lc sang "phi M hóa" chin tranh va nhn àm phán vi ta Hôi nghi Pari.

V phía ta: Do s phi hp gia lc lng v trang và lc lng khi ngha ca qun chúng cha cht ch, do gi G thay i mt yu t bt ng k haochj không t c mc tiêu và b nhieu tn tht: Hàng trm cán b c s, qun chúng hi sinh và b ch bt, ng b xã Hòa Hi t 100 ng viên ch còn 20 ng chí, ng b xã Hòa Long t 60 ng viên nay ch còn 4 ng chí, lc lng du kích còn ôi ba ngi, các cán b ch cht Qung à nh ng chí Mai ng Chn Thng v c khu y, ng chí Nguyn Hu c phó tham mu trng mt trn 4...cng ã hi sinh trong t này. Do không thng nht v thi gian theo k hoch, c bit là mi tin công quân s ca b i ch lc không phi hp c, nên k hoch khi ngha trong thành ph ca ta phi hoãn li, qun chúng c lnh rút ra khi thành ph. Nhng, vic t chc a qun chúng tr ra phi i mt vi khó khn gp bi. Lúc này, ch ã phát hin c ý ca ta, nên tng cng i phó và àn áp dã man. B i tnh, huyn và du kích phi chin u cc k quyêt lit bo v qun chúng. Trong cuc chin u không cân sc, lc lng ca ta, k c lc lng chính tr và lc lng v trang ã kiên cng u tranh và ánh ch n hi th cui cùng.

5. Ý nghĩa lch s

Cuc Tng tin công và ni dy Xuân Mu Thân 1968 ti à Nng nói chung và Hòa Vang nói riêng là mt òn ánh bt ng ca quân và dân ta có tác ng rt ln n quc M và tay sai ca chúng, là mt "Trân Châu cng" cho quân M ti Vit Nam, báo hieu s sp không tránh khi ca quân M ti min Nam Vit Nam, làm cho ni b chính quyn M thêm lng cng và phân r. Vì l ó, ý nghĩa ca s kin Tt Mu Thân ti à Nng là mt thng li không th ph nhn c. Nó ánh du s tht bi ca chin lc chin tranh cc b ca quc M và bt u cho quá trình rút ra khi min Nam Vit Nam".

ây là ln u tiên trong công cuc chng M, cu nc, quân và dân t Qung ã ng lot tin công vào thành ph à Nng và c quan u não ca M-ngy, tiêu dit mt b phn quan trng sinh lc ch, giành nhng thng li có ý nghĩa

v quân s, chính tr; quân dân thành ph à Nng ã phát huy mnh m tinh thn quy t chin, quy t thng k thù trong 9 nm kháng chin chng thc dân Pháp trc ó, tinh thn ng h cách mng ht mình vì mt khát vng duy nht "Th quy t cho T quc quy t sinh". Tinh thn ó, ý chí ó vn tip tc c phát huy mnh m trong s nghip xây dng và phát trin thành ph hôm nay.

Chin dch Xuân Mu Thân ã huy ng n mc cao nht tinh thn yêu nc và ý chí tin công tiêu dit gic ca ng b và nhân dân Hòa Vang. Các cán b, ng viên, du kích và nhng c s trung kiên ni ây ã bt chp mi hy sinh, gian kh, h tr c lc cho k hoch tng tin công và ni dy ti thành ph à Nng, góp phn a cuc chin tranh cách mng vào thi k phát trin mi: thi k kt hp tng tin công và ni dy trên khp c ba vùng chin lc: rng núi, ng bng và ô th. Quá trình chun b và thc hin cuc Tng tin công và ni dy Xuân Mu Thân ã t rõ sc mnh và khí th rung tri, chuyn t ca nhân dân. T ó, ã rút ra c nhieu bài hc cho các cuc tn công, ni dy sau này.

Cuc Tng tin công và ni dy Xuân Mu Thân 1968 là bn anh hùng ca bt dit, là mt chng ng lch s v vang, nim t hào to ln i vi ng b và nhân dân Hòa Vang hôm nay và mai sau. Cuc tng tin công và ni dy dp Tt Mu Thân nm 1968 ca quân và dân ta ã ánh du bc ngot ln trong cuc chin vì quc M. Cuc Tng tin công và ni dy Tt Mu Thân nhìn tng th là mt cuc tin công có tính chin lc, vi quy mô rng khp, mãnh lit, vi khí th cha tng có, góp phn cùng min Nam giáng òn quy t nh vào ý chí xâm lc ca quc M, buc chúng phi xung thang chin tranh, ngi àm phán Pari...

6. Bài hc kinh nghiệm

50 nm ã trôi qua, nhng ý ngha và bài hc ca cuc Tng tin công và ni dy xuân Mu Thân 1968 vn còn vn nguyên giá tr: ó là khát vng v c lp, t do và hòa bình cho T quc, là nim tin tng tuyt i vào s lãnh o ca ng, là tinh thn c lp, t ch, sáng to trong hoch nh ng li và ch o chin lc, là sc mnh ca khi i oàn kt toàn dân tc, là s kt hp sc mnh dân tc vi sc mnh thi i, li nhieu bài hc sâu sc:

- **Nm bt thi c chin lc ê chu ông tiên công ich, lam chuyên biên cuc diên chiên tranh:** Cui nm 1965, khi ta nhân thấy "xu th ca tình hình trong c nc nm 1968 là ch s ngày càng chuyn vào phòng ng mt cách b ng hn trc", nh vậy, ich vân ang th thua, th b ng và khó khn... Mt khác, v phía ta, mc dù vn còn nhieu khó khn, nhc im (ca v t chc lc lng, v kh nng ánh tiêu dit ln, v m bo hu cn, v phong trào ô th...) nhng din bin c bn ca tình hình vân cho thấy ta ang th thng, th ch ng và thun li, ây là mt nhn nh rt quan trng, có ý ngha ln. Do o, khi phát hin thy ng thái mi ca ch sau mùa khô 1966 - 1967, ng ta ã sm d kin c xu th phát trin ca cuc chin tranh, kp thi phát hin c thi c h quy t tâm chin lc bng vic m cuc tin công Tt Mu Thân 1968.

- **Chon cách ánh, muc tiêu va nghi binh la ich sáng to:** không ánh theo cách nh hai mùa khô trc. Bì vì nu ánh nh hai mùa khô trc cho dù có t c mc tiêu cao hn là "tiêu dit l oàn M", ánh gc mt s s oàn ng, m rng vùng gii phóng, giành thêm dân thì cng không th to c chuyn bin chin lc gì áng k và nh vy thì cuc chin tranh s nhùng nhng, kéo dài. Hn na trong hn hai nm ánh M, ta mi tiêu dit c tiu oàn M, bt tù binh, thu cha c nhieu v khí, nay nâng mc ánh tiêu dit t tiu oàn lên l oàn quân M, cng khó có th làm c. Chính vì vy, B Chính tr và Quân y Trung ng chn hng tin công ch yu không phi là rng núi và nông thôn nh trong các mùa khô trc-ni ch tng i yu, mà nhm vào ô th, là ln u tiên trong sut nhieu nm kháng chin, chúng ta ã a c chin tranh vào ô th, ó là các mc tiêu "yt hu", "huyt mch", "tim óc" ca ch la nhng mc tiêu tp trung sinh lc cao cp ca ch ni tp trung các c quan u não trung ng và a phng ca chính quy n Sài Gòn (các s ch huy, sân bay, bn cng, kho tàng, cn c truy n tin, u mi giao thông)mc dù ch ây khá mnh. ây có th nói là mt bt ng ln i vi ch, bì vì chúng vn cho rng bì ta ít kinh nghiệm ánh thành ph và cha có kh nng ánh vào các trung tâm chính tr, quân s ca chúng.

- **Chn thi im:** m u cuc Tin công chin lc Tt Mu Thân 1968 c ta to ra và nm bt úng lúc, không sm và cng không mun. Nu sm quá, ta cha ánh thng hai cuc phn công chin lc vào hai mùa khô 1965-1966 và 1966-1967 thì M còn mnh. c áo hn cuc tin công c tin hành vào dp Tt Nguyên án-úng êm giao tha và mng Mt Tt, khi nhieu s quan tham mu và quân báo ca ch nhn nh cuc tin công có nhieu kh nng

xy ra vào thi gian trc Tt, nhng n nhng ngày trc Tt, khi thy tình hình vn im ng thì phía M li thêm ch quan, l là mt cnh giác. Vì vy khi b tin công, ch bt ng và ng phó vô cùng lúng túng.

Ban Tuyên giáo Huyn y